

EURO KOMPAS

ČASOPIS ÚRADU VLÁDY SR O ŠTRUKTURÁLNYCH FONDOCH

PRÍLOHA

REALIZOVANÉ PROJEKTY

DECEMBER 2016
ROČNÍK XII.

EUROFONDY POMÁHAJÚ SLOVENSKU

KAŠTIEĽ V OPONICIACH ZÍSKAL SPÄŤ
SVOJ LEŠK Z MINULOSTI

15

VYŠŠÍ KOMFORT A KVALITA SÚ DÔVODMI,
PREČO CESTOVAŤ VLAKOM

17

SPIŠSKÁ BELÁ SA CHRÁNI PRED VODOU

25

LEPŠÍ V ŠKOLE, LEPŠÍ V ZAMESTNANÍ

- 03 | MOTIVÁTORI SÚ ICH HNAČÍM MOTOROM
- 04 | HRAD VINNÉ LÁKA POZORNOSŤ
- 06 | MAMUTY Z HAJNÁČKY POZNAJÚ
V CELEJ EURÓPE
- 10 | VÝBORNÁ TO DOTIAHĽA NA VÝBORNÚ
- 11 | KAŠTIEĽ V OPONICIACH ZÍSKAL SPÄŤ
SVOJ LEŠK Z MINULOSTI
- 12 | DIAĽNICE SKRACUJÚ VZDIALENOSTI
A ŠETRIA ČAS
- 13 | ŤAŽKÚ PRÁCU V POĽNOHOSPODÁRSTVE
NAHRADILI MODERNÉ TECHNOLOGIE

- 14 | VIAC RÝB NA NAŠICH TANIEROCH
- 15 | VYŠŠÍ KOMFORT A KVALITA
SÚ DÔVODMI, PREČO CESTOVAŤ VLAKOM
- 16 | ŽIVOT DOKÁŽE ZACHRÁNIŤ NIELEN
TECHNIKA, ALE AJ VEDOMOSTI
- 17 | SPIŠSKÁ BELÁ SA CHRÁNI PRED VODOU
- 18 | ČRTÁ SA NOVÁ ÉRA MLADÝCH VETERINÁROV
- 19 | MODERNÉ OSVETLENIE PRINÁŠA
DO RAJECKÝCH TEPLÍC ÚSPORY
- 20 | MODERNÉ SPRACOVANIE
ROVNÁ SA VYŠŠIA KVALITA VÝROBY

- 21 | VODA ZNAMENÁ ŽIVOT
AJ PRE TRENČIANSKY REGIÓN
- 22 | NOVÝ STROJ POMOHOĽ KVALITE
A OCHRÁNI PRACOVNÍKOV
- 23 | O SPRACOVANIE OVOCIA
A ZELENINY SA POSTARÁ
MODERNÁ LINKA
- 24 | TRADÍCIE PRERÁSTLI
DO NOVÝCH VZŤAHOV
- 25 | LEPŠÍ V ŠKOLE, LEPŠÍ V ZAMESTNANÍ
- 26 | ENGLISH SUMMARY

EUROKOMPAS – Časopis Úradu vlády SR o štrukturálnych fondoch, ročník XII., Príloha/2016, dátum vydania: 16. 12. 2016. **Vydavateľ:** Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava, tel. 02/572 95 111, IČO: 00 151 513. **Šéfredaktor:** Jaroslav Kizek, tel. 0917 236 138, editor@mkreo.sk. **Nakladateľ a distribučná organizácia:** M KREO, s r. o., Murgašova 1298/16, 010 01 Žilina, tel. 041/565 28 62, e-mail: mkreo@mkreo.sk. **Náklad:** 6 000 kusov. **Evidenčné číslo Ministerstva kultúry SR:** EV 2269/08. **ISSN:** 2453-899X. **Autorské práva** k tomuto časopisu vykonáva vydavateľ. Kopírovanie a akékoľvek rozmnožovanie, šírenie a používanie akejkoľvek časti, vrátane zaradenia do elektronickej databázy, je možné len s výslovným súhlasom vydavateľa. Foto na titulnej strane: Kaštieľ Oponice. Zdroj: Ministerstvo hospodárstva SR.

MOTIVÁTORI SÚ ICH HNACÍM MOTOROM

Úrazy, nehody ani choroby si nevyberajú. Ročne pribúdajú stovky ľudí, ktorým zmenené pohybové schopnosti zmenia aj život. Hlavným cieľom projektu Paralela je skrátiť toto obdobie na minimálny možný čas a spraviť všetko pre to, aby sa každý telesne postihnutý človek čo najskôr vrátil do bežných kolají. Motivátormi sa stávajú bývalí pacienti Národného rehabilitačného centra v Kováčovej, aktívni športovci aj paralympionici. Všetci už majú praktickú skúsenosť s tým, ako zvládnuť ťažké obdobie, ako sa opäť naučiť všetky samoobslužné úkony, pohybovať sa pomocou bariel či na vozíku, ale hlavne, ako nekleesať na duchu. Kto iný by mal odovzdávať svoje know-how novým pacientom ako tí, ktorí sami dokázali prekonať nepriazeň osudu a žiť život často ešte plnší, veselší a pestrejší ako pred úrazom či pred nehodou?

Po ukončení aktivít v rámci projektu sa výrazne zlepšili predpoklady zamestnania zdravotne znevýhodnených ľudí. Vznikla nová pracovná profesia „motivátor“ a boli navrhnuté a otestované inovátičné metódy integrácie zdravotne znevýhodnených športovcov na trhu práce.

KTO SÚ MOTIVÁTORI

Motivátori musia spĺňať tieto kvalifikačné a osobnostné predpoklady:

- mať ukončené vysokoškolské vzdelanie I. stupňa alebo ukončené stredoškolské vzdelanie a preukázateľne minimálne trojročnú skúsenosť s prácou s cieľovou skupinou zdravotne postihnutých,
- úspešne absolvovať test zameraný na splnenie osobnostných predpokladov.

Projekt Paralela našiel odpovede na otázky, ako riešiť špecifické potreby zdravotne znevýhodnených športovcov, ich aktiváciu a integráciu. Podporil také zaraďovanie do spoločnosti, ktoré im umožní žiť samostatný život.

Zdravotne znevýhodneným poskytol všetky relevantné a pravdivé informácie, ako aj nácvik potrebných zručností, aby sa v čo najvyššej miere dokázali začleniť

Názov projektu: **PARALELA**

Operačný program:

Zamestnanosť a sociálna inklúzia

Miesto realizácie projektu:

Kováčová, okres Zvolen

Nenávratný finančný príspevok:

631 263 eur

Čas realizácie

11/2014 – 12/2015

do spoločnosti. Prvou aktivitou fungovania Paralely bola analýza situácie a stavu základných potrieb občanov so zdravotným znevýhodnením so zameraním na športovcov. Cieľom ďalšej aktivity bolo skvalitniť ich sociálnu rehabilitáciu a zvýšiť sociálne začlenenie. Na začiatku bola preto príprava a vzdelávanie motivátorov v Národnom rehabilitačnom centre Kováčová, ďalším krokom bolo poskytovanie motivačných služieb súčasným aj bývalým klientom Národného rehabilitačného centra.

ČO ROBIA MOTIVÁTORI

Odborná práca motivátora zapojeného do projektu Paralela zahŕňa množstvo činností:

- prípravu praktického vzdelávania motivátorov,
- organizáciu skupiny motivátorov počas vzdelávania,
- praktické cvičenia so skupinou motivátorov a overovanie získaných vedomostí a zručností počas vzdelávania,
- mentoring – podporu individuálnych motivátorov v skupine,
- poskytovanie motivačných služieb minimálne jednému klientovi,
- vypracovanie kazuistiky klienta,
- poskytovanie pomoci pri nácviku športových aktivít,
- hodnotenie priebehu poskytovania motivačných služieb v skupine.

Motivátori poskytujú aj poradenstvo v oblasti životného štýlu a pri výbere športu, a to hlavne:

- poradenstvo pri výbere kompenzačných pomôcok, pomoc pri ich zabezpečení, zácviku a používaní, pri úprave domáceho prostredia,
- pomoc pri nácviku zručností pre každodenný život, pre možnosť pracovného uplatnenia,
- systém transportu (pomoc pri prekonávaní architektonických bariér, pri priestorovej orientácii a možnostiach spoločenskej komunikácie),
- pomoc pri zabezpečení sociálnych dávok a finančnej podpory.

Ministerstvo práce,
sociálnych vecí a rodiny SR

Foto: Slovenský paralympijský výbor

EURÓPSKA ÚNIA

HRAD VINNÉ LÁKA POZORNOSŤ

Práca dobrovoľníkov a zamestnancov na záchrane historických pamiatok má veľkú hodnotu. Práve jej zásluhou odovzdáme ďalším generáciám staré hrady a iné stavby v stave, v akom by ich naši nasledovníci už asi nevideli. Ľudia sa tu často okrem získania nových skúseností dozvedia veľa o našej minulosti i o remeslách, o ktorých možno ani netušili, že ešte existujú. Práce na záchranách hradov majú u nás už svoju tradíciu. Ľudí, ktorí si bez nich nevedia predstaviť svoj život, nájdete takmer vo všetkých slovenských regiónoch.

Občianske združenie Zemplínsko-užská hradná cesta je dobrovoľníckym zoskupením, ktorého cieľom je zastaviť rozpad národnej kultúrnej pamiatky, hradu nad Vinným na východe Slovenska. Vzniklo v roku 2011, už predtým však mali jeho členovia skúsenosti z účasti na prácach v iných „hradárskych“ združeniach. Súčasný predseda Jaroslav Gorás je dlhoročným stavbárom a je odborne spôsobilým vykonávať stavebný dozor. Práve preto si Občianske združenie trúfalo už v prvom roku po zapojení do projektu vytvoriť 40 pracovných miest na šesť mesiacov. Práce na úplnej ruine hradu začali bez prístupovej cesty, zdroja vody, elektriny či bez pracovného zázemia. Postupne, ale veľmi rýchlo, vytvorili podmienky na pravidelnú a dlhodobú prácu a na zamestnanie pri starostlivosti o národnú kultúrnu pamiatku. To všetko v náročných podmienkach terénu prírodnej rezervácie štvrtého stupňa ochrany.

NÁVRAT K STARÝM REMESLÁM

Ako pri každej záchrane historickej pamiatky, aj tu sa musia vrátiť k starým, ručne vykonávaným remeslám. Vytvorili preto tradičné remeselnícke dielne. Prácu a produkty murárskej, tesárskej, kamenárskej a kováčskej dielne použili pri starostlivosti o hrad. Aj pracovné oblečenie, ktoré dali zamestnancom, pripomína skôr historický odev ako moderné montérky.

Za štyri roky spolupráce s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Michalovciach vytvorili 143 pracovných miest, kde

našlo prácu vyše 160 ľudí. Vďaka ochote a ľudskému prístupu pracovníčky Úradu práce v Michalovciach Jany Gederovej zvládli potrebné veci, mzdy, dane. Odvody či stravu uhradili načas a nik nepocítil ťažkosti, ktoré museli v Občianskom združení Zemplínsko-užská hradná cesta rýchlo zdolať. Pri výbere zamestnancov kladli dôraz viac na ochotu pracovať a na remeselnú zručnosť ako na odborné vzdelanie, ktoré z dôvodu tradičných postupov bolo skôr prekážkou. V náročných podmienkach rozpadajúcej sa ruiny museli venovať veľkú pozornosť bezpečnosti a ochrane pri práci. Okrem úvodného školenia inšpektorov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pripomínali pracovníkom pred náročnými prácami predpisy a kontrolovali ich dodržiavanie. Ani jeden zamestnanec nemal odborné remeselné vzdelanie. Preto sa museli učiť od základov konkrétneho remesla. Mnohí sa za krátky čas vypracovali. Remeselníci vytvorili veľké hodnoty, ktoré by si dodávateľským spôsobom nemohli dovoliť.

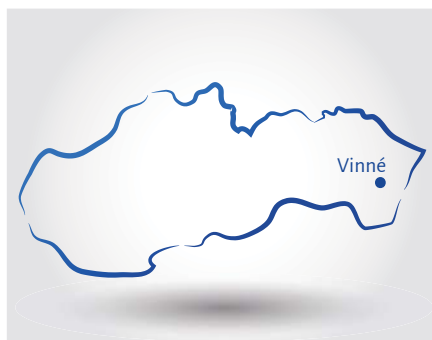
HISTÓRIA JE VEĽKÝM LÁKADLOM

Remeselnícke dielne dali jedinečný charakter prácam na hrade nad Vinným a vzbudili veľký záujem verejnosti i médií. V spolupráci s Národným ústavom celoživotného vzdelávania získali akreditáciu ministerstva školstva pre školiace pracovisko na kurzy murár, tesár a kamenár. Akreditovanými lektormi boli skúsení stavbári, členovia Občianskeho združenia Zemplínsko-užská hradná cesta. Školili aj zamestnancov z hradu Veľký Šariš a iných.

Za štyri roky našlo na hrade nad Vinným prácu viac ako 160 ľudí. Niektorí na pol roka, iní kratšie, sú však aj takí, ktorí tu boli štyri sezóny. Zaujímavosťou bol jeden zamestnanec, ktorý odpracoval tri sezóny a odchádza do starobného dôchodku. Tento projekt má rozmer nielen zamestnanecký, ale aj kultúrny, vzdelávací a sociálny.

ÚSPEŠNÉ HODNOTENIE PROJEKTU

Po štyroch rokoch možno tento projekt hodnotiť ako úspešný z pohľadu starostlivosti o hrad nad Vinným, ale aj z pohľadu znižovania nezamestnanosti a vytvorenia pozitívneho vzťahu zamestnancov a verej-

nosti k záchrane hradu. Projekt Zapojenie uchádzačov o zamestnanie do obnovy kultúrnych pamiatok kladne prijali odborníci, médiá aj verejnosť. Občianske združenie Zemplínsko-užská hradná cesta má s projektom len dobré skúsenosti a plánuje v ňom pokračovať.

Jaroslav Gorás

Foto: OZ Zemplínsko-užská hradná cesta

MAMUTY Z HAJNÁČKY POZNAJÚ V CELEJ EURÓPE

Obec Hajnáčka je ďalším príkladom, že aj menšie projekty a šikovní ľudia prinesú obyvateľom osoh.

V Hajnáčke už stojí nová požiar-
na zbrojnica z Regionálneho
operačného programu, ktorá
služi pre 13 spádových obcí mikro-
regiónu Medveš. Starostovi Jozefovi
Hunyákovi sa tak podaril husársky
kúsok, keď obec zamestnáva 24-hodi-
novú strážnicu so 14 profesionálnymi
členmi Obecného požiarného zboru
vďaka dohode s Okresným požiarnym
zborom z Rimavskej Soboty. Tí pomá-
hajú pri záchranárskych prácach v re-
gióne v okruhu 16 kilometrov pre 7-ti-
síc tunajších občanov.

Ak je spustené železničné priecestie,
zasahujú aj v Jesenskom, ktoré je vzdia-
lené od Rimavskej Soboty 15 kilomet-
rov, ale vtedy sa k nemu hasiči z okres-
ného mesta nedostanú. Hajnáčka teda
ťažší z centrálného postavenia v regióne.

Starosta pritom rád hovorí o tom,
že jeho obec leží na úpätí sopky, kto-
rá kedysi pred miliónmi rokov náhlým
výbuchom pochovala, a tak zakon-
zervovala, na tomto území mamuty.
Na stavbu hasičskej zbrojnice je hrdý
miestny stavebný podnikateľ Ladislav
Kovács, ktorý oceňuje fakt, že príleži-
tosť dostali aj miestne firmy. „Niekedy
ma až mrazí, keď vidím, že v regiónoch
Slovenska stavajú bratislavské firmy
a miestni podnikatelia majú voľné ka-
pacity.“

POMOC, KEĎ TELO UŽ NEPOČÚVA

Z Regionálneho operačného programu
postavili v Hajnáčke prestavbou z pô-
vodnej budovy školy aj vlastný Domov
dôchodcov sv. Jozefa. Jeho kapacita 27
miest slúži občanom celého regiónu.
Vďaka pomoci od Maltézskeho rádu

Starosta Hajnáčky Jozef Hunyák túži vytvoriť z európskych fondov skanzen z odliatkov tunajších mamutov pod Hajnáckym hradom.

získali do domova potrebné polohova-
telné posteľe.

Zdravotná sestra Sandra Molnárová
hovorí, že pre starkých sa snažia „vy-
mýšľať, čo sa dá, aby ich pobyt tu bol
čo najpríjemnejší.“ Ako hovorí Sandra
Molnárová, „naši klienti už veľmi ne-

vládu, čo sa týka nejakých pohybových
aktivít, ale si to neprípúšťajú. Je v tom
rozpor, ktorý si nechcú uvedomiť, že
duševne by ešte chceli, ale telo ich už
nepočúva.“

V Domove dôchodcov doopatrova-
li zatiaľ najdlhšie žijúcu rekordmanku
regiónu, takmer 103-ročnú pani, na
ktorú si ošetrovatelka Mária Farkašová
z Dubna rada spomína. Bolo vraj s ňou
veselo. Hoci majú v domove aj necho-
diacich pacientov, snažia sa s nimi žar-
tovať a spríjemňovať im každú chvíľu.
„Sadíme im kvietky pred vchod do hria-
dok a staviame aj máje, lebo naši ľudia
pochádzajú z dedinského prostredia
a kontakt s prírodou jednoducho potre-
bujú.“

ROZŠÍRIA, ČO JE DOBRÉ

Starosta Jozef Hunyák dodáva: „Pre domov seniorov chystáme aj výstavbu parčíka, aby mali ešte krajšie prostredie. Dnes nám už nestačí ani kapacita, a tak zariadenie plánujeme rozšíriť, lebo už máme naň čakateľov.“

Z klientov domova patrí k najzhorčivejším 83-ročný Valentín Kováč: „Doma som už sám žiť nemohol. Raz som spadol a trvalo celé hodiny, kým ma našli. Mám tri vydaté dcéry, ktoré majú rodiny a chodia do práce. Lepšie ako tu sa už teda nemá kto o mňa postarať.“

V domove majú vlastnú práčovňu a kuchyňu. Jej vedúca Agneša Počaiová si myslí: „Dnes je už iný životný štýl. Deti sú v robote, nemôžu sa intenzívne starať o svojich starých rodičov. Starý životný štýl, že rodičia žili s deťmi, nahradil už dávno iný. Preto je takéto zariadenie nevyhnutné.“

V pracovni žehlí bielizeň pre tridsať ľudí Zuzana Donauerová, ktorá chváli fakt, že sa európske fondy darí v Hajnávke využívať: „Vidno to, celé okolie z toho žije.“

POTENCIÁL MLADÝCH MUSÍME PODPORIŤ

Kuchárky v kuchyni Gizela Magová a Eva Molnárová doprajú seniorom päťkrát denne čerstvú stravu, ovocie a jedlo sa rozváža aj po obci pre tých, ktorí si už nedokážu variť každý deň.

Podľa slov starostu Jozefa Hunyáka, región okresu Rimavskej Soboty zápasí so Španielskom o najvyššiu nezamestnanosť, ktorá tu často presahuje 27 percent. Preto sa v obci snažia využiť každú príležitosť, aby uspeli so svojimi projektmi. Začínali už po roku 1989. Vtedy si dali za cieľ postaviť kostol, keďže ten starý vyhorel ešte s hradom v roku 1703. Dnešný chrám má dve veže a miestny farár Gregor Rydzewski oceňuje schopnosti tunajšej mládeže: „Tu žijúce deti sú veľmi talentované a väčšinou majú v sebe potenciál presadiť sa v budúcnosti.“

Hajnávka základná škola využíva tiež európske projekty. Ako tvrdí jej riadi-

Skamenelinu ľavej sánky chobotnáča mastodonta z rodu Mammut starú 7 až 10 miliónov rokov vyoral nedávno traktorista na hajnávskom poli.

Zrúcanina hajnávkeho hradu.

Róbert Rác objavil po prepadnutí zeminy pri hradnej pivnici za bránou tajnú chodbu z hradu.

telka Ida Kováčsová: „Vďaka európskym fondom sme získali modernú počítačovú techniku a interaktívnu tabuľu s dataprojektorom, čo rozvíja schopnosti a zručnosti detí so súčasťou informácnou technológiou.“

PEKNÁ OBEC LÁKA K NÁVRATOM

Žiaci oceňujú najmä fakt, že počítačová učebňa má pripojenie na internet. V miestnej materskej škole preto jej riaditeľka Katarína Miková dúfa, „že naše deti budú mať už ľahší život, než sme mali my.“

Sama má dvadsaťročnú dcéru, ktorá študuje na vysokej škole v Maďarsku a do Hajnávky sa chce vrátiť: „Urobilo tak už viac mladých ľudí. Mladí podnikatelia si tu stavajú domy a dávajú aj prácu.“

V obci je výrobná cestovín, stavebné príležitosti i práce s informačnými technológiami u súkromníkov. Ak má pán farár Rydzewski dobrý odhad, potenciál nemá len mládež, ale celá obec, hoci on sám hodnotí súčasnosť dosť realisticky: „Finančná situácia celej spoločnosti nie je jednoduchá. Aj z Hajnávky chodia ľudia za prácou do vzdialených regiónov Európy, ale sa aj vracajú, a to je pozitívny trend.“

PODCHYTIA RÓMSKE NADANIE

Učiteľka v materskej škole Agneša Bašová s deťmi na novom ihrisku za školou oceňuje fakt, že „ak by sa tu nestavalo z európskych fondov, ťažko by sme obnovili bez finančnej pomoci vzhľad dediny len z vlastných peňazí.“

K všetkým spomenutým projektom chce starosta Jozef Hunyák pridať aj výstavbu rómskeho komunitného centra, kde sa budú vzdelávať, lebo v obci majú početnú a rýchlo rastúcu rómsku populáciu. „Chceme podchytiť ich talent na pracovné pozície, kde majú šancu sa v Únii uplatniť. Okrem opatrovateliek starších ľudí či upratovačiek sú Rómky po vyučení výborné kuchárky,“ vysvetlil starosta.

PO POSLEDNOM POMAZANÍ OPĀŤ VSTALI

Narábať s projektmi EÚ sa naučili v Hajnávke ešte skôr, ako sa Slovensko stalo 1. mája 2004 členom Únie, a to už po roku 1989. Dovedy nemali v obci poriadny kostol. Vďaka rakúskej katolíckej charite tu za rok a štyri mesiace postavili dvojvežový chrám, kde dnes pôsobí otec Gregor Rydzewski, pôvodom Poliak, ktorý na Slovensku v pastorácii slúži už vyše dvadsať rokov. Sám je teda príkladom už nového Európana, ktorý je v Únii všade doma. „Raz som spovedal na smrteľnej posteli muža, ktorý nebol na spovedi 60 rokov. O chvíľu z postele vstal a o týždeň už bol sám v kostole na omši,“ usmieva sa skromný kňaz. Ďalším prípadom je 92-ročná Hajnávčanka, ktorá po poslednom pomazaní tiež zračne začala chodiť, hoci jedlo jej už nosia z Domova dôchodcov sv. Jozefa.

fa. Rodnú chalupu nechce opustiť, tak jej z Domova dôchodcov nosia aspoň jedlo. Kňaza teší najmä to, že s každou investíciou oživa život v obci.

Starosta Jozef Hunyák sa rád pozerá na dedinu z výšky z hradu, odkiaľ ju má ako na dlani. Hoci je rozľahaná, niektoré samoty sú od dediny vzdialené až päť kilometrov. V časti Štavica boli kedysi liečivé kúpele. V Hajnáčke si dokonca trúfajú pustiť sa do ich obnovy, hoci európske fondy na to použiť nemôžu, lebo základy kúpeľov už neexistujú. Iba pramene a tradícia. Zato stará hradná pivnica postavená na skale ešte môže ožiť aj z európskych peňazí, lebo v nej chcú obnoviť posekanie pre turistov, aby si mali kde odýchnuť.

PRÁCA JE NAJDÔLEŽITEJŠIA

Pre marginalizované rómske komunity stavajú obecné byty, lebo, ako priznal starosta Jozef Hunyák, v obci vzniká mnoho zmiešaných manželstiev a tento potenciál chcú využiť vytvorením vhodnejších podmienok na život, vzdelávanie, jednoducho, na celkovú existenciu občanov. Na samote Gortva, ktorá je súčasťou Hajnáčky, postavili vďaka Štátnemu fondu rozvoja bývania až dvanásť bytových jednotiek, v ktorých mesačne platia iba sociálne minimum. Tu žijúce rodiny si pochvalujú iný štandard bývania s elektrinou a čistou vodou, než aký poznali v rómskych osadách. Samostatné byty postavili aj nad budovou obecného úradu, takže starosta sa oprávnene pýši, že v obecných bytoch dnes žije 75 občanov.

Karolína Matiová sa teší, že pre ich tri deti aj tu na Gortve stavajú vlastné detské ihrisko.

Jej suseda Nataša Matová zasa rada pochváli, ak je čo: „Dobré je, že aj v škole kúpili počítače, lebo naše deti potrebujú vedieť robiť aj s nimi.“

Zhodne konštatujú, že najlepšie by bolo, keby aj sem, do takého zapadnutého kúta krajiny, prišla nejaká práca. Tá je najdôležitejšia. A na ňu musí byť nová generácia čo najlepšie pripravená. A ak sa podarilo vďaka Regionálnemu operačnému programu dotiahnuť prá-

Ošetrovatel'ka Mária Farkašová z Dubna v Domove dôchodcov sv. Jozefa v Hajnáčke rada spomína na 103-ročnú pani, ktorá tu žila a zomrela.

Starosta Jozef Hunyák má dedinu pri výhľade z hradu ako na dlani.

cu do obce v podobe sídla požiarnej stanice, tak sa to časom podarí určite aj vďaka lepšiemu využitiu hradu Hajnáčka cez Operačný program cezhraničnej spolupráce, možno pri rozvoji miestneho cestovného ruchu, veď mamuty nie sú v Európe na každom rohu. Starosta má totiž s obcou veľké

plány. Rozhodol sa, že na hradnom kopci urobia expozíciu všetkých nálezov, s ktorými sa pýšia prírodovedecké múzeá a fakulty univerzít vo Viedni, Budapešti a Prahe. Preto túži na tento projekt odliatkov ich nálezov, ktoré sú roztrúsené kade-tade, získať prostriedky z eurofondov.

UKRADNUTÉ MAMUTY ZO SLOVENSKA

„Pozostatky mamutov a mastodontov sa našli u nás, lenže vtedy bola buď Hajnáčka pod správou Viedne, alebo Budapešti, prípadne za spoločného štátu s Čechmi bola zasa pod Prahou,“ vysvetľuje Jozef Hunyák, „už je načas, aby aj Bratislava mala niečo z našich nálezov.“ Preto z Hajnáčky poputuje podľa odborného posudku skamenelina ľavej sánky „chobotnáča“ mastodonta z rodu Mammuth (nejde o mamuta srstnatého, ktorú nedávno vyoral traktorista na hajnáčskom poli) do expozície v hlavnom meste.

Nález má úctyhodných 7 až 10 miliónov rokov, čo je vek, aký si len ťažko môžeme predstaviť. O to je vzácnejší a zaujímavejší pre návštevníkov.

HISTORICKÝ POKLAD EURÓPY

Nečudo, že odborníci z univerzít z Viedne, Budapešti a Prahy doteraz navštevujú slovenskú Hajnáčku ležiacu medzi Filakovom a Jesenským v rimavskosobotskom okrese. Nachádza sa tu totiž unikátna Kostná dolina, ktorá je národnou prírodnou pamiatkou v Chránenej krajinskej oblasti Cerovskej vrchoviny. V Európe ide o známe nálezisko mladotretihorných kostí tapírov, mastodontov a nosorožcov, ale aj zubov a kostí medveďa, pandy, hyeny, hľodavcov, hmyzožravcov, vtákov, plazov, obojživelníkov, rýb či iných skamenelín. Aj dnes tam žije dosť veľa zveri. Nie je nič zvláštne objaviť vedľa frekventovanej cesty z Lučenca do Filakova a ďalej do Hajnáčky stádo divých svíň, bocianie páry či lane pasúce sa vedľa lesa. A nemusíte ani vystúpiť z auta.

V Hajnáčke túžia na prístupovej ceste k zrúcaninám hradu vybudovať z európskych fondov expozíciu nálezov pod holým nebom, aby rodáci a návštevníci tohto miesta videli, o čo všetko táto dedinka s tisícdivo obyvateľmi obohatila európske metropoly vďaka tunajším významným nálezom či aké druhy tu žili v dobe ľadovej.

TAJOMNÁ HRADNÁ CHODBA

Hrad sa volá podľa legendy po panovníkovej dcére, ktorá sa zamilovala do

Karolína Matiová sa teší na nové ihrisko pre deti.

majiteľa pevnosti. Ten bol panovníkovým rytierom a krásna Hajnáčka našla pod hradom otcov stratený meč, ktorým zabila statného diviaka, čo napadol bezbranné dieťa – pastierika na lúke, pričom ju videl hradný pán a zamiloval sa do nej. Meč našla vďaka zjaveniu víly.

Pravdou je, že na zvláštnej skale nad dedinou stál opevnený tábor už v predkresťanských časoch. Hrad sa prvýkrát spomína podľa listiny z roku 1427. Viackrát ho dobyli Turci, ale nikdy nie na dlhší čas. Bol aj pod správou kráľovskej koruny, ale od 17. storočia už len chátra.

Chodia ho obdivovať turisti z celého sveta a pri významných sviatkoch je hrad nasvietený. Raz sa na ceste k zrúcaninám nešťastne šmykol profesor z univerzity v americkej Virgínii a spadol do šípkového kríka. To bola pre Jozefa Hunyáka posledná kvapka v pohári. Profesorovi povyberal trne z dlaní v blízkej vínnej pivnici a v Hajnáčke sa začali postupne realizovať veľkolepé plány. Prvým bola schodná cesta na hrad.

Starosta už plánuje okrem expozície hajnáčskych paleontologických nálezov z doby ľadovej na hrade postaviť v pozostatkoch pivnice sedenie pre turistov, opraviť chodník, osadiť lavičky, a to všetko z Operačného programu cezhraničnej spolupráce, keďže región Med-

veš, kde sa hrad nachádza, je na maďarských hraniciach a naši južní susedia ho tiež podporia. Veď región sa volá podľa množstva tu žijúcich kráľov lesa – medvedov.

Brigádnik Róbert Rác objavil za hradnou bránou po prepadnutí zeminy pri hradnej pivnici tajnú chodbu z hradu. Na európske fondy nedá dopustiť: „Aspoň je za čo postaviť tu niečo užitočné.“ Tajnú chodbu však preskúmať nechce: „To je práca pre archeológov.“ Musí ju však zabezpečiť, aby zatiaľ nelákala miestne deti.

Názov projektu: **Prestavba požiarnej zbrojnice v Hajnáčke**
Operačný program: **Regionálny operačný program**

Prioritná os: **4 Regenerácia sídiel - infraštruktúra nekomerčných záchranných služieb**

Miesto realizácie projektu:
Hajnáčka, okres Rimavská Sobota

Nenávratný finančný príspevok:
1 213 525,52 eur

Čas realizácie
06/2012 – 06/2013

Kontakty:
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
Dobrovičova 12
812 66 Bratislava
tel: 00421 2 59 26 61 11
fax: 00421 2 59 26 64 35
www.mpsr.sk

Sekcia programov regionálneho rozvoja
Račianska 153/A
P. O. Box 1
830 03 Bratislava 33
e-mail: inforop@land.gov.sk
www.ropka.sk

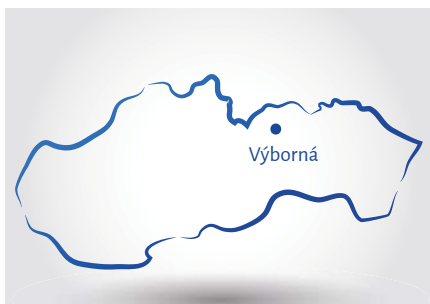
Stanislav Háber

Foto: autor

VÝBORNÁ TO DOTIAHLA NA VÝBORNÚ

Vysoká kriminalita, nie najlepšie vzťahy medzi občanmi, takáto situácia bola v obci Výborná pred tým, ako sa kompetentní rozhodli niečo s týmto stavom urobiť.

Využili podporu z Európskeho sociálneho fondu a vďaka operačnému programu Zamestnanosť a sociálna inklúzia zrealizovali projekt s názvom Občianske hliadky. Pre občanov z obce vytvorili štyri pracovné miesta – členov občianskej hliadky. Ich úlohou je pomáhať pri udržiavaní poriadku v obci. Veľkým problémom bolo vyčíňanie mladých, ktorí sa často „zabávali“ tak, že stáli pri ceste

a hádzali kamene do prechádzajúcich áut. Členovia občianskych hliadok pomáhajú aj pri zisťovaní páchatelov pri krádežiacich železa či dreva. Asistujú aj pri zásahoch štátnej polície, riadia a usmerňujú žiakov

pri vstupe do základnej školy alebo pri nástupe do žiackeho autobusu.

Vo Výbornej očakávali od projektu zlepšenie vzťahov medzi ľuďmi, čo sa aj splnilo. Už na začiatku pôsobenia občianskych hliadok zaznamenali pokles kriminality. Ich členovia majú autoritu, občania si ich vážia. Rómski občania sú takto vedení k samostatnosti a k správnejmu hospodáreniu v rodine. Vydýchli si aj pracovníci obecného úradu, nemusia sa už zaoberať problémami, s ktorými si predtým takmer nedokázali poradiť.

Zasluhou projektu dostali prácu nezamestnaní, v obci je poriadok a slušnosť, podarilo sa znížiť kriminalitu. Výborná leží v severozápadnej časti Podtatranskej kotliny na južných svahoch Spišskej Magury. Žije tu 1 185 obyvateľov.

Text a foto: **Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR**

EURÓPSKA ÚNIA

Európsky
sociálny
fond

ZAMESTNANOSŤ
A SOCIÁLNA INKLÚZIA

Názov projektu: **Občianska hliadka v prostredí MRK v obci Výborná**

Operačný program:
Zamestnanosť a sociálna inklúzia

Miesto realizácie projektu:
Výborná, okres Kežmarok

Nenávratný finančný príspevok:
43 327,97 eur

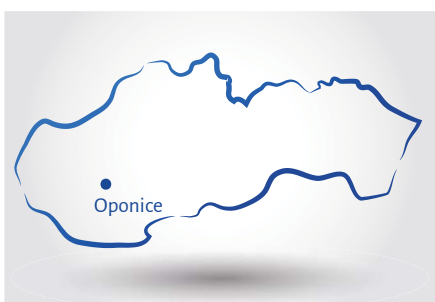
Čas realizácie

10/2014 – 12/2015

KAŠTIEĽ V OPONICIACH ZÍSKAL SPÄŤ SVOJ LESK Z MINULOSTI

Názov projektu: **Rekonštrukcia kaštieľa v Oponiciach**
 Operačný program:
Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
 Prioritná os: **3 Cestovný ruch**
 Opatrenie: **3.1 Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu**
 Miesto realizácie projektu:
Oponice, okres Topolčany
 Nenávratný finančný príspevok:
3 104 540,53 eur

Čas realizácie
06/2009 – 02/2012

Projekt prispel k záchrane renesančného kaštieľa, ktorý bol celé stáročia pýchou obce, no za posledné polstoročie sa premenil na ruinu. Historická pamiatka prešla kompletnou rekonštrukciou, obnovený bol aj príľahlý anglický park. Cieľom projektu bolo využiť predovšetkým turistický a rekreačný potenciál príľahlej oblasti a vybudovať z kaštieľa 4-hviezdičkový kongresový hotel, ktorý zvýši záujem o oblasť. Súčasťou projektu sa stala aj záchrana unikátnej barokovej knižnice, jednej z najväčších svojho druhu v strednej Európe, v ktorej

sa v súčasnosti nachádza vyše 12-tisíc vzácných exemplárov kníh. Okrem ubytovania hostí, wellness služieb, priestorov na konferencie a kongresy organizuje hotel aj rôzne spoločenské akcie. Vďaka projektu si našlo v komplexe kaštieľa pracovné miesto viac ako 30 ľudí.

Pamiatková obnova budovy dosiahla takú kvalitu, že v roku 2011 udelilo Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

zodpovednému architektonickému kolektívu ocenenie Fénix, kultúrna pamiatka roka 2010.

Château Appony je dobrou ukážkou toho, ako dokáza investície a vízia investora zachrániť kultúrny klenot, využiť ho na zvýšenie zamestnanosti a zlepšenie situácie cestovného ruchu v regióne.

Text: **Redakcia**
 Foto: **Prijímatel'**

DIAĽNICE SKRACUJÚ VZDIALENOSŤ A ŠETRIA ČAS

Vybudovaním úseku diaľnice D1 Fričovce – Svinia sa odklonila všetka tranzitná doprava z cesty prvej triedy, ktorá dovtedy prechádzala cez obce Fričovce, Bertotovce, Hendrichovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves a Svinia. Celková dĺžka úseku je 11,2 kilometra, obsahuje 14 diaľničných mostov preklenujúcich údolia, s výškou pilierov až 35 metrov. Po jeho otvorení vznikol druhý najdlhší úsek na diaľnici D1 medzi Ružomberkom a Prešovom. Okrem nižšej nehodovosti na miestnych komunikáciách prispieva napojenie na

diaľnicu k zníženiu časových strát pri cestovaní, nižšiemu hluku a emisiám súvisiacich s ťažkou dopravou. Medzi pozitívne efekty patrí aj zvýšenie pomerne nízkej úrovne služieb v tejto oblasti i možné zvýšenie ceny stavebných po-

zemkov. Doba jazdy z Bratislavy do Prešova sa po dokončení tohto úseku diaľnice skrátila aj o 30 minút.

Text a foto: **Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR**

Názov projektu: **D1 Fričovce - Svinia**

Operačný program: **Doprava**
Prioritná os: **2 Cestná
infraštruktúra (TEN-T)**

Opatrenie: **2.1 Výstavba diaľnic
a rýchlostných ciest (TEN-T)**

Miesto realizácie projektu:
**Región NUTS II - východné
Slovensko, vyšší územný celok
(NUTS III) - Prešovský kraj**

Nenávratný finančný príspevok:
83 868 373 eur

Čas realizácie
01/2009 – 12/2015

ŤAŽKÚ PRÁCU V POĽNOHOSPODÁRSTVE NAHRADILI MODERNÉ TECHNOLOGIE

Názov projektu: **Agrocontract Mikuláš, a.s.**

Program: **Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013**

Miesto realizácie projektu: **Nové Zámky, Rúbaň, Semerovo, Dvory nad Žitavou, Lenartovce, Jasová, Dubník, Kolta, Strekov**

Nenávratný finančný príspevok: **1 337 069,18 eur**

Projekt sledoval tri ciele. Prvým bolo zlepšenie úrovne hygienických a životných podmienok zvierat – rekonštrukcia ustajňovacích priestorov pre hovädzí dobytok s technologickým vybavením a výstavbou pôrodnice pre kravy. Druhým cieľom bolo zlepšenie podmienok kvality životného prostredia prostredníctvom výstavby a rekonštrukcie nadzemných nádrží na hnojovicu, stavebné úpravy žumpy a čerpacej stanice pohonných hmôt. Tretím bolo zabezpečenie živočíšnej výroby

Čas realizácie
04/2008 – 12/2010

vlastnou kvalitnou technikou, minimalizácia pracovných operácií, zníženie spotreby pohonných hmôt a mazív, zníženie nákladov na opravy cez nákup nových moderných strojov a zariadení. Prostredníctvom naplnenia týchto cieľov sa znížili náklady a zlepšili sa pracovné podmienky v poľnohospodárskych podnikoch. Ťažkú a neatraktívnu ľudskú prácu nahradila výkonná technika a technológie.

Text a foto: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

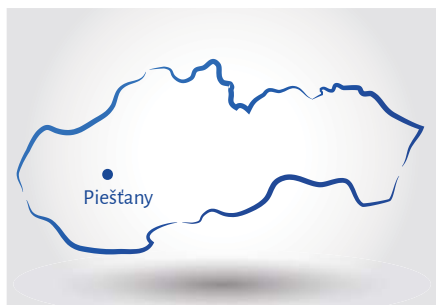
VIAC RÝB NA NAŠICH TANIEROCH

Zefektívnenie procesu chovu a spracovania rýb, rozšírenie ich chovu v sladkovodnej akvakultúre, zväčšenie odbytového regiónu, permanentné modernizovanie chovných kapacít s využitím najmodernejších technológií patrili medzi ciele projektu, ktorý realizovala spoločnosť SÁBA z Piešťan. Projekt pomohol spoločnosti vybudovať nové zariadenia a súčasne dostávať chýbajúce zariadenia. To umožnilo rozšíriť chov rýb v sladkovodnej akvakultúre.

Prostredníctvom nákupu novej technológie sa podarilo zmodernizovať chovné kapacity, čo zároveň zvýšilo kvalitu chovu a spracovania rýb. Celý proces spracovania rýb je teraz efektívnejší. Pri realizácii

projektu vzniklo jedno nové pracovné miesto.

Text a foto: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

**Čas realizácie
2009 – 2010**

Názov projektu: **Modernizácia technológie produkčných zariadení a výstavba malej predajne s úpravou a priamym predajom produktov akvakultúry**

Operačný program: **Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013**

Prioritná os: **2 Akvakultúra, spracovanie a uvádzanie produktov rybolovu a akvakultúry na trh**

Opatrenie: **2.1 Investície do akvakultúry**

Miesto realizácie projektu: **Piešťany**

Nenávratný finančný príspevok: **111 237,49 eur**

VYŠŠÍ KOMFORT A KVALITA SÚ DÔVODMI, PREČO CESTOVAŤ VLAKOM

Názov projektu: **Projekt obnovy parku železničných koľajových vozidiel Železničnej spoločnosti Slovensko pre medziregionálnu verejnú železničnú dopravu**

Operačný program: **Doprava**
 Prioritná os: **6 Železničná verejná doprava**

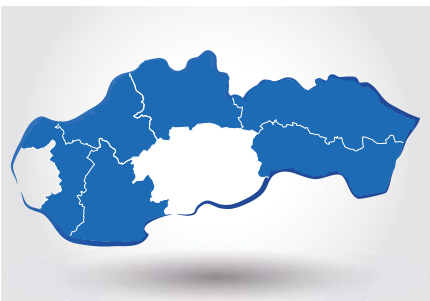
Miesto realizácie projektu:
Trnavský, Nitriansky, Žilinský, Košický, Prešovský kraj
 Nenávratný finančný príspevok:
177 021 134 eur

Vyšší záujem zo strany verejnosti a nárast počtu prepravovaných osôb na železnici si sľubuje Železničná spoločnosť Slovensko (ZSSK) od modernizácie svojho vozového parku. Financie na tento účel využila spoločnosť aj z projektu určeného na obnovu vozňov pre medziregionálnu dopravu. Nové vozidlá prispeli k vyššej kvalite cestovania, komfortu, kultúry, ako aj k bezpečnosti dopravných služieb. Zmeny vo vozovom parku sa pozitívne odrazili aj na výkonnosti, ekonomickej efektívnosti a konkurenčnej schopnosti spoločnos-

ti. Tieto skutočnosti prispievajú aj k lepšej pripravenosti ZSSK na liberalizujúcom sa trhu osobnej železničnej dopravy a k integrácii regionálnych dopravných systémov. Pri súčasnej extrémnej vyťaženosti mnohých cestných ťahov je železnica možnosťou, nad ktorou uvažuje stále viac ľudí. Modernizácia vozových sústav je jedným z faktorov, ktorý môže pomôcť k zvýšeniu podielu železničnej dopravy na výkonoch vo verejnej doprave.

Text a foto: **Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR**

Čas realizácie : **08/2008 – 08/2013**

ŽIVOT DOKÁŽE ZACHRÁNIŤ NI ELEN TECHNIKA, ALE AJ VEDOMOSTI

Návšteva hôr prináša okrem neopakovateľných zážitkov a nádherných výhľadov aj množstvo nástrah, ktoré môžu mať niekedy až tragické následky. Práve preto by už deti a mladí ľudia mali vedieť, že pri vysokohorskej turistike je potrebné správať sa zodpovedne a nepodceňovať situáciu. Školenia zamerané na rozvoj digitálnej a topografickej gramotnosti žiakov základných škôl, študentov i seniorov patrili medzi aktivity projektu, ktorý mal hlav-

ný cieľ vo svojom názve – Zjednotenie systémov horskej záchranu – skvalitnenie podmienok záchranu ľudského života v horách v slovensko-českom prihraničí

prostredníctvom zjednotenia systémov záchranu. Obsahoval aj školenia zamerané na skvalitnenie systému záchranu využívaním vrtuľníka, spoločné záchranne transportné prostriedky, propagáciu horskej služby nielen predmetmi, ale aj spoločnými ukázkami. Výstupom je dokument s názvom Spoločná metodika horskej záchranu v slovensko-českom prihraničí. Počas realizácie projektu došlo k vytvoreniu jedného pracovného miesta. Vyškolených bolo spolu 1 780 osôb.

Text a foto: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Názov projektu: **Zjednotenie systémov horskej záchranu - Skvalitnenie podmienok záchranu ľudského života na horách v SK-CZ prihraničí prostredníctvom zjednotenia systému záchranu**

Operačný program: **Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013**

Prioritná os: **1 Podpora socio-kultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce**

Opatrenie: **1.2 Spolupráca a sieťovanie**

Miesto realizácie projektu: **Makov-Kasárne (okres Čadca), Staré Hamry (okres Frýdek-Místek), Česká republika**

Nenávratný finančný príspevok: **210 668,70 eur**

Čas realizácie
03/2012 – 06/2015

SPIŠSKÁ BELÁ SA CHRÁNI PRED VODOU

Potok Čierna voda, ktorý preteká v Spišskej Belej cez mestskú časť Strážky, nemal donedávna žiadnu protipovodňovú ochranu. V neupravenej časti jeho toku sa voda vylievala z brehov a zaplavovala príľahlé územia. Realizácia projektu zameraného na zlepšenie ochrany mesta proti povodňam zmenila situáciu i životné podmienky obyvateľov žijúcich v ohrozenej oblasti. Dobudovaním regulácie toku Belianskeho potoka a reguláciou toku potoka Čierna voda vznikla protipovodňová ochrana pred ničivými účinkami opakujúcej sa veľkej vody. Oproti minulosti je dnes oveľa menšie riziko vzniku povodní a s nimi súvisiacich škôd na majetku a životoch obyvateľov. Zasluhou projektu je chránených takmer

13 kilometrov štvorcových územia. V Spišskej Belej môžu hovoriť aj o lepšej kvalite životného prostredia s ohľadom na prirodzené limity krajiny. Projekt prispel k skultúrnemu mesta v rámci pamiatkovej rezervácie a k vytvoreniu podmienok na investičný rozvoj na území chránenom pred povodňami.

Text a foto:

**Ministerstvo životného prostredia SR
Slovenská agentúra životného prostredia**

**Európska únia
Kohézny fond**

Názov projektu: **Protipovodňová ochrana mesta Spišská Belá**

Operačný program: **Životné prostredie**

Prioritná os: **2 Ochrana pred povodňami**

Opatrenie: **2.1 Ochrana pred povodňami**

Miesto realizácie projektu:

Spišská Belá, okres Kežmarok

Nenávratný finančný príspevok:

3 000 142,63 eur

Čas realizácie

01/2010 – 05/2014

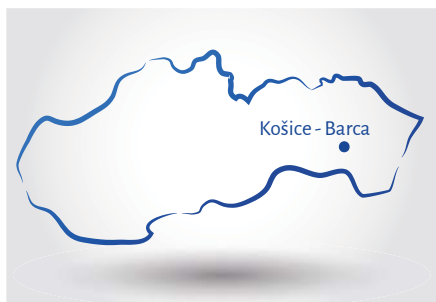
ČRTÁ SA NOVÁ ÉRA MLADÝCH VETERINÁROV

Stredná škola veterinárna v Košiciach, ktorá projekt realizovala v spolupráci s odborníkmi z externého prostredia, kládla dôraz na prepojenie získaných teoretických vedomostí z veterinárnej oblasti s praxou. Medzi hlavné úlohy patrilo zvýšiť šancu žiakov na uplatnenie na trhu práce. Žiaci získali mnohé podnety k samostatnosti a k vytváraniu medzipredmetových súvislostí, čo je dôležitý predpoklad na uplatnenie sa doma i v zahraničí. S tým súvisela výučba v anglickom a nemeckom jazyku. Z eurofondov zriadili jazykové laboratórium i multifunkčnú učebňu. Išlo o inováciu vzdelávania v prírodovedných, odborných a praktických veterinárnych predmetoch, ako aj vzdelávania pedago-

gických zamestnancov. Hlavnou úlohou spolupráce s expertmi bolo zabezpečiť aktuálnosť a kvalitu obsahu pri tvorbe študijných materiálov. Nové metódy, technológie a s nimi súvisiace pomôcky zahrnuli v rámci aktivít projektu do vyučovacieho procesu tak, aby žiaci mohli

aplikovať nadobudnuté odborné vedomosti a praktické zručnosti aplikovať do praxe počas štúdia, ako aj po jeho ukončení.

Text a foto: **Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR**

Názov projektu: **Mladý veterinár v praxi**

Operačný program: **Vzdelávanie**
Prioritná os: **1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy**

Opatrenie: **1.1 Premena tradičnej školy na modernú**

Miesto realizácie projektu:

Košice - Barca

Nenávratný finančný príspevok:
286 887, 25 eur

Čas realizácie
04/2014 – 09/2015

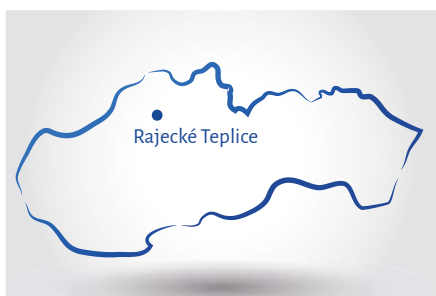
MODERNÉ OSVETLENIE PRINÁŠA DO RAJECKÝCH TEPLÍC ÚSPORY

Zaviesť v meste modernejšie verejné osvetlenie, ktoré by bolo menej náročné na údržbu a zároveň by prinieslo úsporu energie, bolo cieľom projektu, ktorý realizovali v Rajeckých Tepliciach v okrese Žilina. S novým osvetlením súvisí aj vyššia bezpečnosť obyvateľov vo večerných a nočných hodinách. Po úspešnej realizácii projektu je v súčasnosti verejný priestor obohatený o nové LED svietidlá. Ide presne o 450 kusov, od ktorých v kúpeľnom meste očakávajú úsporu viac ako 420 GJ energie za rok. Z príjemného osvetlenia sa môžu tešiť hlavne obyvatelia mestskej časti

Poluvsie. Okrem bezpečnosti chodcov prispeje aj k zníženiu nehodovosti a úrazov na verejných komunikáciách. Medzi ďalšie očakávané pozitívne efek-

ty patrí zvýšenie kvality života v tejto mestskej časti.

Text: **Redakcia**
Foto: **Prijímateľ**

Názov projektu: **Modernizácia verejného osvetlenia v meste Rajecké Teplice**

Operačný program:
Konkurencieschopnosť a hospodársky rast

Prioritná os: **2 Energetika**

Miesto realizácie projektu:
Rajecké Teplice, okres Žilina

Nenávrtný finančný príspevok:
389 061,11 eur

Čas realizácie
06/2015 – 05/2016

MODERNÉ SPRACOVANIE ROVNÁ SA VYŠŠIA KVALITA VÝROBY

Modernizácia spracovania produktov z rýb priniesla spoločnosti Ryba Košice vyššiu kvalitu výrobkov. Existujúce spracovateľské jednotky vrátane technológií sa po realizácii projektu prispôsobili súčasným požiadavkám. Okrem kvality rybnej produkcie sa zvýšila aj produktivita vo výrobe. Využitie spracovateľskej kapacity je teraz efektívnejšie, s čím úzko súvisí možnosť zlepšiť postavenie spoločnosti na trhu.

Text a foto: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Názov projektu: **Modernizácia existujúcich spracovateľských jednotiek a zavedenie technológií na zlepšenie kvality výrobkov**

Operačný program: **Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013**

Prioritná os: **2 Akvakultúra, spracovanie a uvádzanie produktov rybolovu a akvakultúry na trh**

Opatrenie: **2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh**

Miesto realizácie projektu: **Košice**

Nenávratný finančný príspevok: **200 000 eur**

Čas realizácie rok 2009

VODA ZNAMENÁ ŽIVOT AJ PRE TRENČIANSKY REGIÓN

V mnohých slovenských regiónoch ešte ani dnes nie je kvalitná vodovodná sieť samozrejmosťou. Práve tento problém riešil v obciach okresu Trenčín projekt, ktorého cieľom bolo zabezpečiť prístup čo najvyššieho počtu ich obyvateľov k pitnej vode z verejného vodovodu. Oproti minulosti sa zvýšil počet domov pripojených na verejnú kanalizáciu, čo pomohlo lepšiemu odvádzaniu a čisteniu komunálnych odpadových vôd.

Viac ako 11-tisíc obyvateľov sa napojilo na novovybudovanú kanalizačnú sieť. Nové rozvody zároveň dodávajú kvalit-

Európska únia
Kohézny fond

nú pitnú vodu v dostatočnom množstve pre viac ako 3-tisíc obyvateľov. Realizácia projektu prispela aj k vyššej kvalite život-

ného prostredia cez ochranu povrchových a podzemných vôd.

Ide o investíciu, ktorá v okrese Trenčín vplýva aj na rozširovanie a skvalitňovanie bytového fondu, rozvoj malého a stredného podnikania i rozvoj turistiky a cestovného ruchu s prínosom pre celý región.

Text a foto:

Ministerstvo životného prostredia SR
Slovenská agentúra životného prostredia

Názov projektu: **Intenzifikácia ČOV, odkanalizovanie a zásobovanie pitnou vodou v Trenčianskom regióne**
Operačný program: **Životné prostredie**

Prioritná os: **1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd**

Opatrenie: **1.2. Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ**

Miesto realizácie projektu:

Okres Trenčín

Nenávratný finančný príspevok:
46 437 925,68 eur

Čas realizácie
12/2009 – 06/2016

NOVÝ STROJ POMOHOLO KVALITE A OCHRÁNIL PRACOVNÍKOV

Aj v spoločnosti Slovryb Príbovce bolo hlavným cieľom projektu zefektívnenie využitia spracovateľskej kapacity a zlepšenie kvality jej produktov pomocou investície do modernizácie spracovania rýb. Medzi ďalšie ciele patrilo zníženie nákladov, zefektívnenie procesu spracovania, zvýšenie kvality spracovania rýb, zvýšenie konkurencieschopnosti, upevnenie pozície na trhu, zníženie nepriaznivých vplyvov na životné

prostredie, zlepšenie pracovných podmienok zamestnancov. Realizáciou projektu nahradili starý pitvací stroj novým, modernejším. Výmenou znížili náklady na údržbu a opravy, zvýšila sa kvalita spracovania rýb. Po znížení celkových nákladov došlo k zefektívneniu procesu spracovania, s ktorým súvisí vyššia kvalita konečných produktov. To má priaznivý vplyv na zvýšenie konkurencieschopnosti a upevnenie pozície na trhu. Vyššia presnosť nového stroja znamená nižší objem odpadu, čo má priaznivý vplyv na životné prostredie. Nový stroj má zabudované aktívne prvky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

rencieschopnosti a upevnenie pozície na trhu. Vyššia presnosť nového stroja znamená nižší objem odpadu, čo má priaznivý vplyv na životné prostredie. Nový stroj má zabudované aktívne prvky bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Text a foto: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Čas realizácie
2009 – 2011

Názov projektu: **Nákup pitvacieho stroja pre spracovanie rýb**

Operačný program: **Rybné hospodárstvo SR 2007 - 2013**

Prioritná os: **2 Akvakultúra, spracovanie a uvádzanie produktov rybolovu a akvakultúry na trh**

Opatrenie: **2.2 Investície do spracovania a uvádzania na trh**

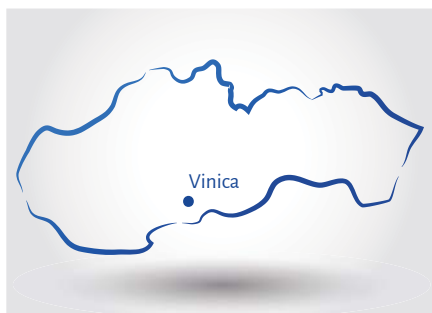
Miesto realizácie projektu: **Ružomberok**

Nenávratný finančný príspevok: **15 570,43 eur**

O SPRACOVANIE OVOCIA A ZELENINY SA POSTARÁ MODERNÁ LINKA

Podnik zameraný na spracovanie ovocia a zeleniny zvýšil svoju konkurencieschopnosť, keď zapojil do výroby nové technológie a inovatívne riešenia. Kvalitnejšia produkcia aj tu znamená možnosť posilniť pozíciu na trhu. Z tohto základného cieľa sa dali pri realizácii projektu odvodiť ďalšie, hlavne zníženie výrobných nákladov, vyššia kvalita produkcie, lepšie spracovanie s využitím nových technológií. S tým je spojená vyššia predajnosť vlastných výrobkov. Ďalšou zmenou oproti predchádzajúcemu obdobiu je možnosť vytvoriť nové pracovné miesta a podporiť zamestnanosť v regióne. Realizáciou projektu chcel podnik zároveň eliminovať svoje slabé stránky, ktoré spočívali hlavne

v zastaraných technologických linkách. Projekt zahŕňal aj investície do informačných a komunikačných technológií. Medzi merateľné ukazovatele patrí aj vytvorenie dvoch nových pracovných miest.

Text a foto: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Názov projektu: **Modernizácia technologických liniek na spracovanie zeleniny**

Program: **Program rozvoja vidieka SR 2007 - 2013**

Miesto realizácie projektu: **Vinica, okres Veľký Krtíš**

Nenávratný finančný príspevok: **625 966 eur**

Čas realizácie
07/2014 – 06/2016

TRADÍCIE PRERÁSTLI DO NOVÝCH VZŤAHOV

Kysucká obec Staškov a moravská Valašská Bystřice majú veľa spoločného. Okrem iného v nich dlhé roky pôsobia ochotnícke divadlá. Staškov je napríklad rodiskom legendárneho herca Jozefa Kronera. Práve podpora tradícií a uvedenie si svojich koreňov, spolupráca a zvýšenie atraktivity regiónu boli hlavnými cieľmi projektu, do ktorého sa zapojili títo cezhraniční partneri zo Slovenskej a Českej republiky. Výstupom je nadviazanie nových kontaktov, priateľstiev a profesionálnych vzťahov medzi ochotníckymi divadelníkmi (hercami, režisérmi, technikmi) z oboch strán hranice, ako aj rozvoj dlhodobej spolupráce obyvateľov a regiónov v oblasti kultúrnej výmeny. Tradíciu ochotníckeho divadla posilní založenie diva-

delných prehliadok v oboch obciach. Podujatia by mali priniesť rozšírenie kultúrne možnosti a podnety na zlep-

šenie komunitnej práce spolkov. S tým súvisí nová propagácia regiónu a posilnenie ekonomickej úrovne obyvateľov. Jedným z cieľov bolo aj uzatvorenie trvalého partnerstva medzi Staškovom a Valašskou Bystřicou. V kysuckej obci zorganizovali tri kultúrne podujatia – Prehliadku ochotníckych divadiel, Výstavu fotografií ochotníckych divadiel v Staškove a Kronerove narodeniny. Na moravskej strane pripravili dve akcie – Bystřickú divadelnú jeseň a Výstavu fotografií.

Text a foto: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Názov projektu: **Po Kronerovej ceste**

Operačný program: **Cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013**

Prioritná os: **1 Podpora socio-kultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce**

Opatrenie: **1.1 Kultúrny rozvoj a zachovanie tradícií**

Miesto realizácie projektu: **Staškov (okres Čadca), Valašská Bystřice (okres Vsetín), Česká republika**

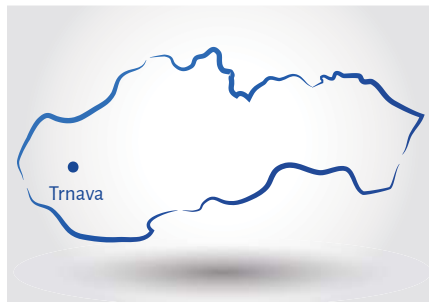
Nenávratný finančný príspevok: **138 632,54 eur**

Čas realizácie
01/2014 – 03/2015

LEPŠÍ V ŠKOLE, LEPŠÍ V ZAMESTNANÍ

Prepojenie vyučovania s uplatnením študentov na trhu práce je stále diskutovanejšou témou. Mnohé školy sa snažia modernizovať svoj obsah vzdelávania a prepájať ho s praxou. Takto bol zameraný aj projekt, ktorý realizovali v Strednej zdravotníckej škole v Trnave. Zmodernizovali tu vzdelávací obsah, ako aj laboratóriá chémie, fyziky, biológie a odborné učebne informačných technológií. Pedagógovia vytvorili v rámci aktivít projektu nové učebné texty, testy, prezentácie a e-learningové úlohy určené na skvalitnenie študijných odborov v škole. Poznatky z odborných školení pedagógovia preniesli do vzdelávacieho procesu študentov školy. Projekt prispel k naplneniu cieľov Národnej stratégie trvalo udržateľného rozvoja podporou tvorby moderného a kvalitného školského systému prostredníctvom zavádzania inovácií do vzdelávacieho procesu. Vzhľadom na skutočnosť, že mal vplyv na cieľové skupiny v oblasti zdravotníctva, bolo vytvorenie nového vzdelávacieho programu prínosom pre ich trvalé uplatnenie na trhu práce. Udržateľnosť výsledkov a prínosov projektu sa opiera aj o osvojenie si nových zručností zo

strany vyučujúcich, čím sa zabezpečilo trvalé prenášanie nových zručností a osvojovanie si práce s novými technológiami zo strany študentov. Do aktivít projektu boli zapájaní aj žiaci patriaci do marginalizovanej rómskej komunity bez ohľadu na svoju príslušnosť.

Text a foto: **Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR**

Čas realizácie
02/2014 – 07/2015

Názov projektu: **Chceme učiť moderne**

Operačný program: **Vzdelávanie**

Prioritná os: **1 Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy**

Opatrenie: **1.1 Premena tradičnej školy na modernú**

Miesto realizácie projektu:

Trnava

Nenávratný finančný príspevok:

342 893 eur

ENGLISH SUMMARY

MOTIVATORS ARE THEIR DRIVING FORCE

Injuries, accidents or diseases are not picky. Every year there are hundreds of people added to those, whose altered motor skills also change their lives. The main objective of the “Paralela” project is to shorten this period to a minimum time possible, and do everything possible to ensure that every handicapped person returns to normal walk of life as soon as possible. Motivators are often former patients of the National Rehabilitation Centre in Kováčová, active athletes and paralympic sportsmen. They all already have practical experience of how to handle difficulties, how to learn again all self-service operations, move using crutches or on a wheelchair.

VINNÉ CASTLE ATTRACTS ATTENTION

The “Zemplínsko-užská hradná cesta” Civic Association is a voluntary grouping, which aims to stop the disintegration of the National Cultural Heritage – the castle above the village of Vinné in Eastern Slovakia. The Association was established in 2011, although its members had many years of experience before – participating in other “castle-preservation” work associations.

MAMMOTHS FROM THE VILLAGE OF HAJNÁČKA ARE KNOWN THROUGHOUT EUROPE

The village of Hajnáčka is another example that even smaller projects and smart people can bring benefits to the village where a new fire station has been built using Regional Operational Programme. The fire station serves 13 catchment villages of the Medveš micro-region. Mayor Jozef Hyunák thus succeeded an escapade – his village employs a 24-hour guardhouse with 14 professionals of the Municipality Fire Brigade. This staff helps in rescue work in the region within 16 kilometres, serving 7,000 local citizens. Yet, Mayor Hyunák likes to say that his village lies at the foot of a volcano that has suddenly exploded millions years ago and thus preserved mammoths in this area.

“VÝBORNÁ” TO ACHIEVE EXCELLENCE

High crime rates, bad relations among citizens – this used to be the situation in the village of Výborná (meaning “Excellent”) before the competent authorities decided to vote for a change. The village has implemented a project entitled Civil Patrol using support from the European Social Fund and through the Operational Programme Employment and Social Inclusion. Four jobs were created for the village residents – they became the Civil Patrol staff. Their task is to assist in maintaining order in the village.

MODERNISATION PROCESS EQUALS BETTER QUALITY PRODUCTS

Modernisation of processed fish production processes brought higher quality products in the company Ryba Košice. The existing processing units, including technology, were adapted

to current requirements due to the project implementation. Both the processed fish product quality and the productivity in manufacturing increased considerably.

CHATEAU IN OPONICE TO REGAIN ITS PAST GLITTER

The project contributed to saving the Renaissance chateau that used to be the village’s pride and landmark, but turned into ruins over the past half a century. The historic monument was completely renovated, including the restoration of the adjacent English park. The project aimed at utilising the tourist and recreational potential of the adjacent area and rebuild the chateau to a 4-star congress hotel, which will increase interest in the area. The project also included preservation of the unique Baroque library, which is one of the largest of its kind in Central Europe and now contains more than 12 thousand copies of rare and precious books.

MOTORWAYS SHORTEN DISTANCES AND SAVE TIME

Construction of the D1 Motorway section Fričovce – Svinia has moved away all transit traffic from the 1st class road, which previously passed through the villages of Fričovce, Bertotovce, Hendrichovce, Chmiňany, Chminianska Nová Ves and Svinia. The total length of the section is 11.2 kilometres, it includes 14 motorway bridges spanning the valleys and featuring pillars up to 35 metres tall. When this motorway section opened, it became the second longest D1 Motorway section between Ružomberok and Prešov. The motorway contributes to lower accident rates on local roads as well as to reduced time losses while travelling, lower noise and emissions associated with heavy traffic.

NEW TECHNOLOGIES – MORE FISH ON OUR TABLES

Streamlining the process of fish breeding and processing, extending fish breeding in freshwater aquaculture, enlargement of the distribution area, permanent modernisation of farming capacities using the latest technologies – these are all the objectives of the project implemented by SÁBA in Piešťany. The project helped the company to build new facilities and equipment, and simultaneously complete the construction of missing facilities. This made it possible to expand fish farming in freshwater aquaculture.

GREATER COMFORT AND QUALITY ARE THE REASONS WHY TO TRAVEL BY TRAIN

Increased interest from the public and higher numbers of passengers transported on the railways – these are the expectations of Železničná spoločnosť Slovensko following the modernisation of its rolling stock. For the above purpose, the company used funds also from a project intended to rebuild wagons for inter-regional transport. New wagons have contributed to a higher quality of travel, comfort, culture as well as safety of transport services.

HARD WORK IN AGRICULTURE REPLACED WITH TECHNOLOGY

The Agrocontract Mikuláš project had three objectives. The first objective was to improve the standard of animal hygiene and welfare – reconstruction of stabling facilities for cattle with technological equipment, and construction of a delivery room for cows. The second objective was to improve the conditions of environmental quality through the construction and reconstruction of aboveground liquid manure tanks, structural modifications of the cesspool and fuel service station. The third objective was to ensure livestock production using own high-quality equipment and technology, minimise labour operations, reduce the consumption of fuel and lubricants, reduce the cost of repair through the purchase of new modern machinery and equipment.

LIFE CAN BE SAVED BY TECHNOLOGY AND KNOWLEDGE

A trip to the mountains brings unforgettable experience, spectacular views as well as numerous pitfalls that can sometimes have tragic consequences. That is why children and young people should know that mountain hiking requires to behave responsibly and not to underestimate the situation. Training sessions focused on the development of digital and topographic literacy of elementary school pupils, students and seniors were among the activities of the project whose main objective was included in its title: Standardisation of mountain rescue systems – improving the conditions for saving human lives in the mountains in the Slovak-Czech border region through the standardisation of mountain rescue systems.

FLOOD PROTECTION HELPS PEOPLE AND THE CITY DEVELOPMENT

Until recently, the Čierna voda brook flowing through the city district of Strážky in Spišská Belá had no flood protection. Water in the untreated section of the brook flow used to overflow its banks and flood the adjacent land. Implementation of the project aimed at improving the protection of the city against floods changed the situation and living conditions of people living in the endangered area. Nowadays, there is a much lower risk of flooding and related damage to property and life of residents.

A NEW ERA OF YOUNG VETERINARIANS IS EMERGING

The Secondary School of Veterinary Medicine in Košice implemented the project entitled Young Veterinarian in cooperation with experts from external environment. The emphasis was on linking the acquired theoretical knowledge in veterinary medicine with practice. The main tasks of the project included to increase the chances of students in the labour market. Students gained numerous incentives to be independent and create cross-curricular contexts, which is an important prerequisite for a successful career at home as well as abroad.

MODERN STREET LIGHTING BRINGS SAVINGS TO RAJECKÉ TEPLICE

Introducing in the town a more modern street lighting that would require less maintenance and would bring energy savings – these

were the objectives of the project implemented in Rajecké Teplice, Žilina District. New lighting is associated also with higher safety of inhabitants in the evening and night hours.

WATER MEANS LIFE EVEN FOR THE TRENČÍN REGION

Many regions of Slovakia even nowadays do not have a quality water supply network for granted. Several villages in the Trenčín District resolved this problem by implementing a project, which aimed at ensuring access for the greatest population possible to drinking water from the public water supply system. Compared to the past, the number of houses connected to the public sewerage system increased considerably, which helped achieve better drainage and treatment of urban waste water.

NEW MACHINE IMPROVES QUALITY AND PROTECTS THE STAFF

The main objective of the project in Slovryb Príbovce was to streamline the use of processing capacities and improve the quality of the company produce through investing in the modernisation of fish processing. Other project objectives included cost reduction, streamline the processing, improve the quality of fish processing, increase competitiveness, strengthen the company market position, reduce adverse environmental impacts, and improve the working conditions of employees.

FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING ENSURED BY A MODERN LINE

The company dealing with fruit and vegetable processing increased its competitiveness by engaging new technologies and innovative solutions in the production process. Higher quality produce means the opportunity to strengthen the company market position. This fundamental objective gave rise to other objectives in the project implementation: reduce production costs, increase the quality of produce, improve the processing using new technologies.

TRADITIONS GREW INTO NEW RELATIONSHIPS

The Kysuce village of Staškov and Moravian village of Valašská Bystrice have a lot in common. Among other things, the two villages have had a long-standing tradition of amateur theatre ensembles. For example, Staškov is the birthplace of legendary actor Jozef Kroner. Promoting traditions and awareness of own roots, cooperation and increasing the region's attractiveness were the main objectives of the project that involved the above cross-border partners from the Slovak and Czech Republics.

BETTER AT SCHOOL, BETTER AT WORK

Linking the instructional process at school with students' success at the labour market is still a debated issue. Many schools are trying to modernise their curricula and link it with practice. This was the focus of the project implemented at the Secondary School of Nursing in Trnava. The school modernised its educational content, and upgraded its chemistry, physics and biology laboratories and specialised classrooms for information technology.

EUROKOMPAS

ÚRAD VLÁDY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Námestie slobody 1

813 70 Bratislava

www.eufondy.sk

www.nsrr.sk
